Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII — Reus Dimecres 6 de Octubre de 1897 — Núm. 3.385

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas.
n provincias trimestre. . . . . . . 3'50
Extranger y Ultramar. 7
Anúncis, á preus convencionals.

Administració y Redacció
PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya

MALALTS DELS ULLS

Lo **DOCTOR BIADA**, *oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, exquefe de clínica y ab títol de las universitats de Berlín y Wurzbourg, ex-ajudant dels Drs. Wecker y Landolt de Paris.*

Reb en CONSULT á Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 á 12 y de 4 á 5. Arrabal alt de Jesús, 38, sobre 'l Correu.

Los demés dias à Barcelona, Claris, 44, cantonada á la Gran Via, de 11 à una y de 4 á 5.

PERA 'L DIA DELS MORTS

Riquíssim y variat assortit de coronas, flors artificials, rams, pensaments y demés adornos propis pera nitxos, panteóns y sepulturas y arreglo dels demés objectes que 's troban deteriorats.

Ultima novetat y gust exquisit, á preus limitadíssims.

Se trobará en lo domicili de las germanas

RIPOLL

Reus.—Carrer de S. Joan, 18, segon.—Reus.

Vinyas Americanas

DE

Marcial Ombrás (Propietari)

Avinguda del ferro-carril, Figueras, (Girona)

Barbats y estacas en venta, per milions.—Preus reduhits y autenticitat garantisada.—Cinch milions d' estacas, y un milió de barbats.

SECCIÓ DOCTRINAL

Lo monument del Aguiló

Excm. é Ilm. Sr. Bisbe de Vich.

Mon reverendíssim y benvolgut Prelat: Responent á l' invitació del amich Nadal pera pendre part en la sessió necrológica que l' *Esbart de Vich* vol dedicar á la memoria del inoblidable amich y gran Mestre En Marián Aguiló, planme trametre á Vostra Senyoría una carta que, axís com l' ha dictada un amor intensíssim que ni 'l gel de la mort podrá may atebiar, axís espero que será per V. S. I. rebuda ab la benevolencia que li es propia y ab la coral simpatía que li solen inspirar las altas y nobles empresas.

L' Aguiló se tè ben merescut un monument á Catalunya. Mallorca, la séva terra nadiua, dintre poch pagará una part del deute d' admiració y estima per lo més gran de sos poetas y 'l més amorós dels seus fills, posant lo seu retrato en la Galería de Mallorquins Ilustres. Catalunya, á mon entendre, está obligada á fer més que Mallorca, perque l' Aguiló que portá de l' *Isla Daurada* son temperament de poeta y aquellas grandes de somnis y belles fantasías semblants als brodats de las fades de las Covas d' Artá y de Manacor, l' Aguiló doná tot l' esplet de geni á Catalunya, y ell fou lo més catalá dels catalanistas, podentli donar á boca plena, sense ofensa de vius ni agravis de morts, lo apeletiu de Patriarca del Renaxement catalá. Ningú com ell ha impulsat y personificat ensemps la nostra Renaxensa literaria, y 'l nom de Mestre s' havía fet verament per aquell tipo hermós y venerable que plorava de goig á cada nou poeta ó escriptor que sortía y estojava ab un amor inefable en sa magnífica llibrería catalana tots los llibres y totas las fullas volanderas escrites en la materna llengua. Ell fou lo Mestre per exelencia, y asó ho podem dir ben alt tots los qui hem nascut á la vida literaria, apadrinats per l' autor d' *Esperansa*.

De la influencia del Aguiló en lo nostre Renaxement se 'n podría fer un llibre, un llibre palpitant de vida y esmaltat de recorts, com eran palpitants y encisadoras aquellas converses del Mestre, en las quals, entre efusions d' amistat y transports d' entussiasme y deliquis de poétiques recordances, lo poeta 's convertía en vident y l' erudit se transformava en apóstol, comunicant á sos interlocutors l' escalf de la inspiració y revelantnos la grandesa de sos ideals patriótichs.

Pressindint de la séva eficás intervenció en la benhaurada instauració dels Jochs Florals, l' Aguiló fou l' home de les grans intuicions; ell fou lo primer que se 'n aná á estudiar la llengua en sa propia font que son los llabis del poble; y aquell minyó mallorquí que als divuyt anys arribava á Barcelona, y lo primer que feya era besar en éxtasis místich y estétich las ennegrides pedres de la Seu barcelonina, havía de ser la més alta encarnació de l' ánima catalana, l' interprete més fiel y autorisat del esperit catalá perennement grabat en la llengua, en las tradicions, en los cants populars y en los monuments.

L' Aguiló ha estat lo més ardit y més destre paladí de la llengua catalana en los jorns d' oblit y d' indiferencia; lo més desinteressat y fervent enaltidor de la nostra literatura, passant los anys florits de sa jovenesa, com los de sa edat madura, recullint les cançons en les valls pirenayques y 'ls llibres vells en los Encants y 'ls manuscrits dispersos per les revolucions en los cataforaus dels drapayres. Jo no dubto, Reverendíssim Senyor, en afirmar que l' Aguiló era la encarnació vivent y completa del ideal del Renaixement catalá; y tothom sab com á la consecució en part d' aqueix ideal hi consagrá sos havers é hi sacrificá sa vida. Era 'l tipo cavalleresch de la Edat Mitja posat al servey de las reivindicacions modernas del Regionalisme; fou, en una paraula, l' Aguiló, lo Comte Guifre del actual Renaixement.

¿Quin, donchs, ha de ser lo monument digne y apropiat ab que Catalunya honra y perpetuhi la memoria del Aguiló? Ho diré ab frase lacónica: donarli cristiana y catalana sepultura en lo Manastir de Ripoll.

Crech excusat corroborar ab arguments la meva idea; estich segur, Reverendíssim Senyor, que 'l Restaurador de Ripoll aceptará ab entussiasme la proposta y que tots los qui portan ab llegítim orgull lo nom de catalanistas l' aydarán á realisarla en forma condigna. Y aixís, no sols pagarem lo deute de gratitut al gran Mestre y deixarem son nom vinculat ab lo monument que més que cap altre simbolisa la Patria Catalana, sinó que ademés donarem compliment á un poétich desig y sagrada voluntat del mateix Aguiló.

Quan esclatá 'l cólera del 54, lo jove oficial de la Biblioteca de Barcelona se 'n pujá cap á l' alta montanya, fugint de la epidemia. Se 'n aná á Ripoll, pensant que allí tal volta no hi arribaría; pero als pochs dias la vila *entremitx de dues aygues* sofrí los colps del desolador flagell ab intensitat horrible. Llavors l' Aguiló, impresionat per las terribles escenas d' una vila empestada, y tement morirse, compongué aquell romans valentíssim *Lo cólera morbo*, y en ell estampava las següents paraulas que espero serán profeticas:

Que 'n sería honrat de jaure
entre antichs y sagrats murs,
davant la porxada histórica
del Monastir benvolgut,
que aixecá lo Comte Guifre
y han profanat malestruchs.

Després d' aqueix sospir del ánima del Aguiló, cualsevol paraula meva hi sería ben sobrera. Ara Vostra Senyoría Reverendíssima té la paraula, y dessegnit posém mans á l' obra, que Deu ens la pagará, que 'l mort insigne ha d' agrahirla desde 'l Cel, y será una gran honra per Catalunya.

Besa son anell pastoral son afectíssim amich y capellá.

JAUME COLLELL, *Pbre.*

La Garriga, 26 de Setembre de 1897.

***

La precedent carta, conforme 's diu en altre lloch, fou enviada diumenge per son autor el Círcol Literari d' aquesta Ciutat, á fi de que fos llegida en la sessió necrológica que 's dedicava en dita Societat al Mestre Aguiló. La Junta del Círcol acordá 'l dilluns presentar l' original al Excm. y Revm. Sr. Bisbe tant aviat com arribés de Moyá, ahont havía anat lo dissapte. Aquesta embaixada, que junt ab altres dos socis del Círcol porta 'l President del mateix D. Joseph Vigner, fou rebuda per S. E. I. lo dijous passat, al matí. Enterat de la carta l' insigne Prelat manifestá als senyors comissionats que, no solament li agradava 'l pensament de dar honrosa sepultura á D. Marián Aguiló en lo restaurat Monastir de Ripoll, sinó que faría ell tot lo que estigués en sa má per durlo, com més aviat millor, á la práctica. La resposta del senyor Bisbe fou acompanyada d' un hermós elogi del gran creyent y del gran catalá, qual perdua, tant en lo Principat com en los antichs reyalmes units á ell pels llassos de la llengua y de l' historia, ha sigut tant fondament sentida.

Contant ja ab la conformitat del ilustre Restaurador de Santa María de Ripoll, contant també, com se contará, ab la conformitat de la familia Aguiló, la Junta Directiva del Círcol Literari, degudament autorisada pel senyor Bisbe, comensará inmediatament los treballs preparatoris per la realisació del pensament, procurant interessarhi á tots los elements que, per un camí ó altre, persegueixen los ideals que ompliren la vida del Patriarca de nostra literatura.

Res més debém afegir á aqueixas curtas ratllas. Per crida basta la magnífica carta del Canonge Collell. Per llensarnos á l' empresa nos basta també la favorable acullida que ha donat á la carta nostre Prelat estimadíssim. No cal dir que *La Veu del Montserrat*, qual amor al mestre Aguiló nos sembla qu' está demostrat plenament, estará incondicionalment al cos-

tat dels encarregats de la realisació de l' idea, oferintles desde ara sas columnas y aydarlos en tot lo que puga. La grandesa del obgecte demana tots lley de sacrificis. Y nosaltres no dubtém de que tots los elements que han contribuhit á ressucitar lo vivificador esperit de la Nacionalitat catalana, en lo Principat y fora del Principat, contribuhirán també á honrar en aquesta forma la memoria del gran Aguiló.

(De *La Veu del Montserrat.*)

ARTS Y LLETRAS

Mig díe

(DECADENTISME)

Com s' acostava 'l mig die! Y quina calda més viva anava fumejant per la terra... No 's podía dar un pas per cap lloc; un mar de sol anava caient, caient aplomat per tot arreu, i vibrava—per l' aire calitjós—com una polcina de foc, groga i violada.

Totes les coses reposaven, dormint un són caldejat i enganxós, en mig d' una inmensa calma, assota d' una pau estesa i profonda.

El cel era d' un blau llís esclarissat, s' allargava, inmutable, com un inmens llençol de llum, que an el bell mig hi guardava 'l gran sol; radiant de vida, am raigs bullents que 's destriaven desmaiats per la terra, tot enlluernant-la amb una boira d' or.

A sota la calda, vorejada de montanyes cendroses i en mig d' un atapahiment d' oliveres, s' alçava un gran casolot, mig enrunat, amb els murs blauquinosos, d' un blanc esmortuit i blavenc, amb els teulats enrogits i esberlant se i glatint sota la cremor del sol, regalimantlos a raig fet una suor vermella... Les finestres toguejaven i esvaien una bafarada de calor frisosa, una mena de xafogor espelmada... Al devant s' hi estenía l' era, rossejanta de boll, palpitant de llum sota 'l blau del firmament...

Y quan més el sol batía de plé, del porxo d'aquella casa aixafada, ne va eixir una noieta d' uns deu anys, que portava una cistella al braç. Aixís que va apareixer, una onada de claror la va esbaldir com una aureola celestial, que va transfigurar la tota. Ella anava un xic afadigada i trista, am tristesa entendridora, caminant am resignació sota l' implacable soleiada, avansant am pena, mig atuida per la roenta pluja de sol que li encenía 'l rostre emmorenit; amb una mirada dolça de visionaria, amb una cara angélica i plena de misticisme, símbol viu de l' Ignocencia cándida à sota d' un cel pur i seré... Anava acalorada; amb engunia, corpresa per l' ansietat d' arribar prompte, sens gosar aturar-se un moment á l' ombra fresca d' algun arbre...

Ella va passar, de primer tota afrontada i lleugera, a travers de dogues serres vermelloses, estabellades i esbufegant; després, tranquila i resignada, rebent de plé la calda del sol que abrusava lo seus cabells rossos. Pujava i baixava 'ls marges, pantejant, tenint que saltar d' alçaries corprenedores que, al davallar-les, li estemordíen les seves cames... Anava seguint camí enllá sempre... i no s' aturava mai... sempre avançava.

Aquella noieta entristida s' agegantava en la seva humilitat i esdevenie gran com el sol, gran en la seva inconsciencia... Ella anava per la vida... empesa per un ancia vaga... sempre caminant...

Després va venir un gran plá ombrejat per innombrables fileres d' oliveres que totes a l' una fumejaven amb una forta olor, encatifant la terra de fulles grogues i verdoses que, al passarhi per sobre, cremaven els peus...

Aquelles oliveres reposaven i lluïen al sol, deixant caure una onada d' ombra mandrosament... Feien pressentir l' engunia espaventosa dels difunts... La noieta, mig marejada per la xafagor, va passar per entre mig d' elles, en silenci... I eren interminables, s' allargaven al lluny del lluny, ensomiades, amb una nuvolada de fum verdós que s' espesaíe a sobre d' elles.

Les cigales cantaven per l' inmensitat, com si 's dalissin, concisores, per l' alegre riallada de la Vida...

Després va venir un aulet que la noieta va tramontar penosament. Quand va ser a dalt de la carena, va semblar purament la Verge, illuminada pel sol roent...

Al altre banda s' estenía un bosc ombriu, plé de fullám i d' argelagues, de pins reinosos am les soques vermelles; dominantl hi una nota de verd encés que mai s' acabava... Les branques cotonoses teníen reflexos daurats i desplegaven un vel llis que enterbolía 'l bosc en plé mig die. El silenci hi aixordava, quan les cigales emmudíen... La noieta, al passar-hi, en va quedar afrontada... Semblava que espervillat allí 'l die hi dormís, un son... I ella avansava casi d' esma per l' ombra enorme, a sota 'l dosser dels alts pins que s' atapaíen sobre d' ella...

Un hom pensava que algú vigilava en mig d' aquell profón silenci assoleiat; qui sab?... Pot ser l' ombra inefable de Deu feia pressentir inconscientment a la noieta 'l dret camí de l' Eternitat; el camí cap ahont seguiría, tremolosa, la seva ánima esblaimada... Deu al mig d' aquell camí hi havía encés pot ser dos ciris mistichs—invisibles en la claror del die—que cremellaven amb una flama morada, qual fumera anava muntant solemnemedt, tot assenyalant la gran tristesa de la Vida...

La noieta va caminar un xic espaventada... Caminava feia un hora—començant a esborronar-se instintivament del misteri que sobre la seva ánima penjava—amb els ulls idealisats, silenciosament, no gosant mirar si la Vida s' ovirava al lluny, puix el seu cor, abans d' atanyer-la, ja sentía un gran desmai...

A sota la calda, la clara berdor del bosc s' havía esgrogueit...

Després de la llarga estona de pavorosa engunia que li serrava 'l coll amb un nús, la noieta tot d' una 's va sobtar interiorment pel gloriós espectacle de la Vida abraçant se, desesperada, amb l' Instant viu de soleiada radiant...

I va veure una immensa planura de verdor, que 'l suau lleveig del nord movía tebiament... Era una llarga estesa de vinyes espesses, que verdejaven solemniosament, banyades per a calda del sol.. I la noieta va endinzar-se per dintre 'l mar de pampols, que halenaven al seu voltant, i li arribaren fins al coll, cobrint-la am la llur onada profonda. Aquell verd dels pámpols—enlluernat pels raigs del sol—es es va incendiar vivament i dreçant se amb energía, per la buidor de l' espai...

I ella va anar seguint, intranquila i colrada pel sol: vergonyosa, are, d' ovirar en la plana immensa la Vida tota núa regalant alegría...

Sempre en silenci, la noieta caminava coberta pels immensos pampols que li inondaven el cós, que l' entortolligaven, que l' atapaien i no la deixaven avansar... Ulipresos d' ella, aquells pampols li donaven abraçades estretes i ubriacadores, petons xardorosos i humits que regalimaven, com una pluja, pel seu rostre aureolat... Tot el cós d' ella n' anava plé de pampols... Li cantaven un himne báquic i alhora entendredor, per a la seva infantesa que s' esvaía...

I ella avançava, decidida i adelarada, camí enllá... camí enllá... en mig de les onades creixents, entristida per la llum daurada... Els pampols li fregaven amorosament la cara, lo enrotllaven lo coll amb una profonda caricia, estrenyent li fort el pit, a mida que caminava... La noieta no podia soportar aquell plaer: sentía rodaments de cap... I aquella assoleiada verdor no finía mai; plovía continuament sobre d' ella, i l' afogava...

I el vol l' esbaldía amb una expressió divinament espiritual.... Era ben hermosa, sense sapiguer... Era la Bellesa inconscient i humil que esbandía una cándida claror: Bellesa trista caldejada pels raigs del sol!...

El verd dels pampols, sota aquells raigs de plom, abrusava el seu Pas... I ella, sofocada y desvalguda, casi no podia respirar... Tenía por de no poder arribarhi allí... I va trebar la Vida massa dolorosa; com la fofa nuvolada que esblanqueía l' horitzó... I el cel tan blau!... I el silenci tant esglaiador!... I el sol sempre enxobat!... En tant, la verdor dels pampols anava crexent, tota incendiada: s' allargava... s' estenía... I al cap d' avall, al lluny, l' ombra xardorosa d' aquella alzina que sempre s' allunyava...

No feia un halé d' aire: tot anava esmortuintse, i el mon s' endormiscava, basquejant...

La noieta ja no podía més. Pero va avançar mitja hora encare, amb el respir apagat... ensonyada de bellesa... endolada pel sol vermell... tota esfumada!...

Va deixar una llarga estela per la planura immensa...

I al últim, en un aclucament de vida, va arribar anhelanta a l' alzinar emmusteit hon el pare d' ella esperava que li portés el dinar...

I allá baix l' Anima de la noieta, defallint, es va esbandir per l' espai, a sota la calda del sol!...

JOAN PEREZ JORBA.

10 Agost 1897.

SECCIÓ LITERARIA

En la mort de María N. B.

¡Sort rastrera!... ¡Mon tirá!...
Dalla que implacable tallas
Los passos de nostras vidas
Quant en lo mon fan mes falta!
Si quant en la juventut
Desesperats et demanan
Sers que 'l viure los apena,
¿Per qué, digas, et retrassas
En acudir á una cita
Que ningú te 'n fará cárrechs
Y esperas que aquellas vidas
Quant tu vas sembrin desgracias?
¡Sort rastrera!... Mon tirà!...
¡Sigas malehida dalla
Que 'ls passos de nostras vidas
Quant mes falta 'n fan ne tallas!
¡Vegis en lo mon que has fet!...
¡Lo teu desacert repara
Y veurás duas criaturas,
Que ángels del cel son encara,
Desfetas en plor, que cridan
Desde la terra à sa mare!!

J. FERRÉ GENDRE.

CRÓNICA

OBSERVACIONS METEOROLÓGICAS
del dia 5 d' Octubre de 1897
FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER particular
9 m.	753	75	‘	6'4		
3 t.	753	74			Ras	

HORAS d' observació	TEMPERATURAS Maxima		TEMPERATURAS Minim.	TEMPERATURAS Term. típo	VENTS direccio	NUVOLS classe	NUVOLS can
9 m.	Sol.	36	7	44	S.		0'3
3 t.	Sombra	25		21	O.	Camul	0'4

Lo diumenge últim fou operada en aquesta ciutat por l' oculista Dr. Biada, la vehina de la mateixa Josepha Mercader, de 85 anys d' edat haventse realisat la operació d' un modo felís.

—

Nostre corresponsal á Barcelona nos ha remés una ressenya del Saló Parés y de la «Exposició de cartell», la qual no podém publicar avuy per sobra d' original. La publicarém demá sens falta.

—

Ab la pujada dels lliberals, à la prempsa rotativa y dictadora sembla que li agafa una mica d' alegría. Pero no cal ferne cas, no trigarà gayre á venirli la rabieta y tot será parlar de *errores funestos* y *lamentables equivocaciones*... y fins á un altre, que la gent de Madrid está condempnada á vagar entre tenebras, sens nort ni guía, pero sempre directament al precipici que 'ls enguleix.

Espanya algún dia ha sigut gran per la sort, pero la sort no dura sempre. Ja ho veuhen are los indígenas de la Mancha com resultan impotents pera guiar á bon port la nau d' una gran nació. Tindrían de contentarse en arreglar la marxa del seu erm país, y encare que 'l fessin anar bé.

—

Se tracta de fundar un periódich catalanista á Figueras. Sempre avant y que s' escampin las veus de justicia y de reparació.

—

Lo darrer número del campió vasch «Euskalduna», de Bilbao, s' hi conté un travall recordatori del nefast 11 Septembre, fetxa que 'ns foren robadas nostras llibertats.

Apreciém en lo que val lo bon afecte, de nostre colega, germans d' infortuni y companys en el captiveri.

—

Lo general Correa, al pendre posició del Ministeri de la Guerra, ha dit que tot lo seu desitj era poguer imitar dignament al seu ilustre antecessor lo general Azcárraga.

Donchs creguim Sr. Correa que al país li convé que no l' imiti gayre, perqué si vosté se proposa enviar com ell 250 mil joves als mataderos ultramarins, miri que quedará ben fresch!

Poca imitació, general, originalitat sempre, molta originalitat.

—

En Moret, aquell home tant autonomista per las colonias, en l' oposició, ja está encarregat del Ministeri d' Ultramar.

¿Procurará posar en práctica sas teorias? Si may ens haguès enganyat podriam creureho, ó al menos tenirhi confiansa, pero avuy ne desconfiém per complert. Y mes encare: esperém veurel abandonar lo Ministeri sense haver fet per las colonias res de profit.

Llástima que no l' hagin fet ministre d' Estat, que s' hauría posat aviat d' acort ab los Estats Units, pera l' arreglo de la cuestió cubana. Ell ab los que parlan inglés hi está molt ben relacionat, ó sinó que ho digan al «Foreing Office».

—

Datos pera la historia colonisadora d' Espanya.

Llegeixin lo que diu la *Gaceta de Instruccion Pùblica*, que 's publica á Madrid. En son derrer número inserta lo següent que ho deixém en castellá, perque en castellá fan mes goig aquestas cosas.

«Lo que ocurre con la enseñanza en la isla de Cuba es por demás doloroso y honda pena sentimos al tener que denunciar abusos por no calificarlos de otra manera más dura que nos desprestigiaran ante los paises civilizados, pero lo hacemos aún á trueque de incurrir en censuras porqué el continuar guardando silencio sería mucho más vituperable.

En Noviembre del año último se acordó la clausura de tres Institutos, el de Pinar del Río, el de Puerto Príncipe y el de Santa Clara, á pesar del crecido número de alumnos matriculados.

Diputación ha habido que ha quedado adeudando al personal docente de dichos Establecimientos 18 mensualidades, sin tener siquiera en consideración lo de que el Profesorado no obstante que se le remuneraba su trabajo, siguió constante en su puesto hasta que se acordó la clausura de los Institutos mencionados. Y aún hubo más, y ha sido que en Mayo del corriente año se les abonó una mensualidad tan solo de las atrasadas, y ésta en billetes que con la depreciación que actualmente tienen ya supondràn nuestros lectores el perjuicio que se les ha ocasionado, privándoles no solo de lo que legítimamente les pertenece, sino de lo más indispensable para las perentorias necesidades de la vida.

¿Ignora todo esto el señor Castellano? ¿Ignora tambien que en la Universidad de la Habana existen varias cátedras vacantes, servidas por ingenieros, artilleros, médicos y farmacéuticos militares, en perjuicio de los que poseen título especial para el Profesorado y en el de los Catedráticos de los Institutos mencionados, que debieran ocupar esas vacantes ya que se les priva de las que desempeñaban?»

Y are diguin en confiansa: qui 'n té la culpa de que hi hagin insurrectes á Cuba?

—

L' Ajuntament de Palma ha proclamat fill ilustre d' aquella capital, al plorat mestre en Marián Aguiló. (A. C. S)

Ha acordat además que son retrato sia posat en la Casa de la Ciutat, lo darrer dia del any. aniversari de la reconquesta d' aquella illa per las armas del gran rey En Jaume I, *lo Conquerıdor*. La biografía del anyorat Aguiló, ha sigut encomenada al Mantenedor de nostres Jochs Florals, l' ilustre escriptor mallorquí En Miquel S. Oliver.

—

Ab motiu de la projectada exposició industrial á la vila dels ganduls, han dit los «castilas» que «estaban hartos de catalanes».

Ves lo que son las cosas. Ja som dos. Nosaltres ja fa bastant temps. Tantdebó n' estessin tan tips com nosaltres d' ells.

S' hauría acabat la explotació pera ells y per nosaltres, y aniriam endevant, no com are acostantnos cada dia més al Marroch.

—

Lo recaudat ahir per concepte de Consums en la Administració d' aquesta ciutat, puja á la cantitat de pessetas 1061'88.

Petita correspondencia de "Lo Somatent"

S. B. y S. (Barcelona). No podém publicar articles en mal ni en bé d' una obra sense conéixerla, puig la Redacció no voldría publicar críticas contrarias al seu criteri. Fassi que l' autor envihi sa obra y publicarém son treball si es just.

J. P. J. (id.) Quan envihi original no posi cap nom propi al sobre, puig exigeixen 15 céntims de franqueig. Posi sol lo de la Redacció. Vagi treballant y animi als amichs.

M. M. (Sitges). Mil gracias, y no tardi massa en enviar lo promés.

J. F. y G. (Tortosa). Está bé lo que entregà á C. Tot anirá sortint. Gracias y continuhi enviant.

P. R. (Barcelona). Lo SOMATENT no es cap periodiquet d' aquests que publican versos à las raspas y als plats de mongetas. No siga burro.

F. C. T. (id.) Las sevas poesías son molt defectuosas y no gosém publicarlas perqué podría resultar en perjudici de vosté mateix. Perfeccioni la forma, puig es absolutament necessaria en lo vers, sino ja no es vers... ni res.

J. P. (Mantblanch). ¿Perqué no envía alguna cosa? Animis, home.

La Redacció.

SECCIO OFICIAL

Registre civil

del dia 4 d' Octubre de 1897.

Naixements

Teresa Llosas Serra, de Telesforo y Teresa.

Matrimonis

Cap.

Detuncions

Cap.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Bruno.
Sant de demá.—Sant March.

SECCIÓ COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS
CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	64·77	Filipinas	«
Exterior	80·60	Aduanas	96·50
Amortisable	«	Cubas 1886	95·75
Fransas	18 05	Cubas 1890	79·25
Norts	23 70	Obs. 6 0[0 Fransa	94 62
Exterior París	63·	Obs. 3 0[0 »	52·
París	30·60	Londres	32 92

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

—

BOLSI DE REUS

Cotisacions realisadas en lo dia d' ahir à Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior.	64'18	Fransas.	18'65
Exterior.	80'56	Cubas vellas.	96 81
Colonial.	'	Cubas novas.	97'25
Norts.	23'75	Aduanas	96'50
Obligacions Almansa.	81·	Obligs. 3 0[0 Fransas.	52'
		Filipinas	'

PARIS

Exterior.	64'49	Norts.	'

GIROS

París.	30'60	Londres	32'92

—

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés, D. Joan Llauradó Prats y D. Joan Vallés Vallduví.

Londres	90	d[f.	00'00	diner	8 d[v.	00'00
Paris	8	d[v.	00'00		Marsella	00'00

VALORS LOCALS	DINER	PAPER.	OPER.
ACCIONS	0[0	0[0	0[0
Gas Reusense		850	o
Industrial Harinera		600	o
Banch de Reus		500	
Manufacturera de Algodon.		100	o
C.ª Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.		415	

ANUNCIS PARTICULARS

Academia Fortuny

Ensenyansa de dibuix, pintura y modelat

DIRIGIDA PER

RAMON CASALS

Premiat ab medallas, diplomas y mencions honorificas en varias exposicions, alumno per oposició del «Regio Instituto di Belli Artis» en Roma.

Ensenyansa de dibuix lineal, adorno, figura, paisatje, natural, pintura al oli y l' ayguada.

Dibuix y pintura ab model viu

Carrer Major núm. 28, pis 1.er—Reus

CLASSES DE MÚSICA

Per lo professor Estanislao Mateu

Quedan obertas desde primer d' Octubre en casa ó á domicili.

Curs especial de piano y cant.

Arrabal Sta. Anna, 64, entressuelo.

TELEGRAMAS

Madrid 5.

La «Gaceta» publica 'ls Reals decrets nombrant als nous ministres que ahir juraren lo cárrech.

—Casi tots los periódichs madrilenys lamentan que en lo nou ministeri no hi tinguin representació alguns elements molt significats en lo fusionisme, lo que fará que 'l gabinet actual careixi de la verdadera significació del partit lliberal.

«El Globo» es l' únich diari que troba perfecte lo nou gabinet.

L' orgue del Sr. Silvela acull ab aplauso als ministres, afegint que 'l Sr. Sagasta ha obrat ab bastanta prudencia.

Aquestas declaracions de «El Tiempo» son molt comentadas per los conservadors.

«El Nacional» las emprén contra 'l nou ministeri dihent que la bolsa ha saludat sa constitució ab una baixa notable.

—Avuy conferenciará detingudament lo ministre de la Guerra ab lo president del Consell.

Tractará de las campanyas de Cuba y Filipinas, ampliant lo general Correa las opinions que te relativas á ditas guerras y que ahir exposa breument lo Sr. Sagasta.

—Lo ministre dels Estats Units, general Woodford, ha deixat sa targeta en casa de tots los funcionaris oficials de la nova situació.

—Opinan los conservadors que 'l nou gabinet no es d' altura ni molt menos, afegint que prompte apareixerán los contratemps, trigant bastant en apareixer las obras.

A aquest propósit recordan l' adveniment del senyor Cánovas y del partit conservador en maig de 1895, manifestant que allavors res prometeren havent únicament obrat, cosa contraria á lo que ara han fet los liberals, puig si bé asseguran res menos que la redempció d' Espanya, quan analisin l' estat de las guerras de Cuba y Filipinas haurán de convéncerse de que 'ls conservadors feren molt, guiats seriament per lo patriotisme, desatenent los clamoreigs de sos enemichs, que sols se congratularen en entorpir la labor del gobern.

Diuhen además que en la lluyta pera defensar á Espanya dels sinsabors que la amenassavan morí 'l quefe del partit, per lo qual no pot demanarse més á un home y á un partit, creyent arribat lo moment de que 's fassi justicia á la obra del Sr. Cánovas.

Convenen per últim los conservadors en que lo que un dia fou un gran partit avuy se desmorona, pero ategeixen que cau honrosament, havent cumplert ab son programa.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Gran Companyía de Sarsuela y Opera espanyola pera la próxima temporada d' hivern.

Llista del personal

Mestre Director, D. Francisco Perez Cabrero.—Primera tiple de opera, Srta. Avelina Corona.—Primera tiple de sarsuela, D.ª Carme Perez de Isaura.—Altra tiple, Srta. Lluisa Perez Cabrero.—Altra tiple, D.ª Mercé Perez Cabrero.—Característica, Sra. Sirilla.—Primer tenor, D. Francisco Alcantara.—Altre tenor, D. Nicolau Bobé.—Tenor cómich, D. Lluis Senís.—Primer barítono, D. Castro Gascó.—Altre barítono, D. Marián Martinez.—Primer baix, D. Daniel Banquells.—Altre baix, D. Jaume Segura.—Galan jove, D. Francisco Fernandez.—Mestre de coros, D. N. N.—Primer apunt, D. Lluís Santafé.—Traspunt, D. Anton Güell.—Mestre de ball, D. Enrich Fernandez.—Coro d' abdós sexes, 24.

Ferrocarril económich de Reus á Salou

Servey de trens que regirá desde 'l dia 1 de Setembre de 1897.

SORTIDAS DE REUS.—Matí: 4'10, 9·06.—Tarde: 2 32. 3·45.

SORTIDAS DE SALOU.—Matí: 4·56, 10·46.—Tarde: 5'10.—Nit: 7·25.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5'04 m, correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.

8'56 m. exprés, primera y segona dimars, dijous y dissaptes, (per Vilanova).

12'11 t, mercancias, segona y tercera.

1'57 t. correo (per Vilanova.)

De Barcelona á Reus

525 m. (per Vilafranca).

9'46 m (per Vilanova).

15'8 t. per id.

7'39 t. exprés (dimars, dijous y dissaptes.

De Reus á Mora

9'33 m.—1'04 t.—3'10 t.—7'49 y 9'57 nit.

De Mora á Reus

4'21 m.—8'06 m.—12'05 t.—6'04 t.—7'36 n.

De Reus á Tarragona

8'30 m.—9'47 m —2 t.—7'04 t.

De Tarragona á Reus

7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

De Reus á Lleyda

8'40 m.—5'23 t.

De Lleyda á Reus

5'50 m.—3'50 t.

De Reus á Vimbodí

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Taragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,	8'30 m.
De Barcelona (per Tarragona)	3'30 m.
De id. directe	10'30 t.
De id. id.	1'30 t.
De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda)	7'30 t.
De Madrid y Zaragoza	2'30 n.
De Lleyda y Huesca	7'30 n.

NOTA: Los correos pera Filipinas sortirán de Barcelona lo 7 y 21 de Novembre y 15 y 19 de Desembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració le 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5'00 m.

Pera id. á las 2'00 t.

Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m

Pera id. id. id. (per idem) á las 2'00 t.

Pera Tarragona, directe á las 7'00 n.

Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8'00 m.

Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1'00 t.

Los pobles servits per peatens á las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que 's deposita en los bussons després de la sortida del correo de Madrid, se li donaá sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Biblioteca Regionalista

Llibreria Regional, carrer de Jesús, 31

SECCIÓ CATALANA

«Lo Catalanisme», per Valentí Almirall,	10 rals.
«Quadros», per Emili Vilanova,	2 "
«La Dida», per Joseph Feliu y Codina,	2 "
«Cartas Andorranas», per Joseph Aladern,	2 "
«Costums típicas», per id.	2 "
«Alcover», monografía, per id.	4 "
«Poesías», per Manel Marinel-lo,	2 "
«Oda á Barcelona», per Jascinte Verdaguer,	4 "
«Lo Pí de las tres brancas», per id.	2 "
«L' Aglenya», per Ramon Masifern	4 "
«Croquis Pirenenchs», per J. Massó Torrents,	12 "
«La Fada», per id.	4 "
«Catalunya trilingüe», per J Casas Carbó,	2 "
«Anant pel mon», per Santiago Russinyol,	16 "
«Les Cróniques catalanes», per Gabriel Turell.	12 "
«Obres catalanes», per Joseph Ixart,	20 "
«Poesías», de Joan Maragall,	8 "
«Alades», per Emili Guanyabens,	8 "
«Fructidor», drama, per Ignaci Iglesias	8 "
«Montalba», per Bosch de la Trinxería,	12 "
«Quan jo era noy», per A. de Riquer,	20 "
«Música vella», per E. Doria y Bonaplata,	12 "
«Figura y paisatge», per Narcís Oller,	12 "
«Tascant per les Serres», per J. Pons y Massaveu,	12 "
«Espectres», per Enrich Ibsen,	8 "

Obras dramáticas de la biblioteca del «Teatro Regional», á meytat de preu.

«Cansons Catalanas», harmonisades per Enrich Morera, han sortit:

«Sant Ramon»,	2 rals.
«Plany»,	2 "
«El Maçoudí», per Brunet y Bellet,	4 "

SECCIO CASTELLANA

«España tal cual es», per Valentí Almirall,	4 rals.
«Patria y Región», per Salvador Golpe.	12 "
«Un ensayo de Regionalismo», per Joan Mañé y Flaquer.	2 "

SECCIÓ GALLEGA

«Odas de Anacreonte», per Florenci Vaamonde, 5 rals.

Ademés están á la venda diferentas obras de celebrats iterats catalans, castellans y extranjers.

Societat general de transports marítims á vapor de Marsella

Serveys del mes de Octubre de 1897

LINEA DIRECTA PERA 'L RIO DE LA PLATA

Sortirá de Barcelona lo dia 21 de Octubre directament pera Montevideo y Buenos Aires le magnifich y ràpil vapor francés

ITALIE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirán de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires les grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Octubre lo vapor «Aquitaine»
lo dia 26 » «Les Alpes»

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.ª, Plasse de Palacio.—Barcelona.